

Vlaams
Parlement

stuk **1465** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 2 februari 2012 (2011-2012)

Voorstel van resolutie

van de heer Dirk Van Mechelen, mevrouw Vera Van der Borgh,
de heer Peter Gysbrechts, de dames Gwenny De Vroe en Lydia Peeters
en de heer Sas van Rouveroij

betreffende een plan van aanpak voor
de rouwbegeleiding bij hoogbejaarden

TOELICHTING

Mensen worden in onze hedendaagse maatschappij, gelukkig maar, steeds ouder. Dankzij de inspanningen van velen wordt bovendien de levenskwaliteit van wie ouder wordt, gegarandeerd. Toch zijn er een aantal aspecten die verband houden met ouder worden die af en toe uit het oog worden verloren. Vaak gaat het om minder voor de hand liggende of in het oog springende dingen, die desalniettemin een grote weerslag kunnen hebben op de levenslust en dus op de levenskwaliteit van (hoog)bejaarden. Omdat er niet echt een definitie bestaat van de term ‘hoogbejaard’, is het uiteraard moeilijk om een leeftijdsgrens te gaan bepalen. Om de maatschappelijke relevantie van het probleem te kunnen duiden, kan erop worden gewezen dat volgens de laatst beschikbare cijfers van de FOD Economie (Federale Overheidsdienst) uit 2006 er in Vlaanderen 8629 personen waren ouder dan 90 jaar, een aantal dat gezien de stijgende levensverwachting in de toekomst alleen nog maar zal toenemen.

Een van die aspecten die een grote invloed hebben op de levenskwaliteit van de hoogbejaarde, zijn de overlijdens in zijn/haar familie- en kennissenkring. Want hoe ouder men wordt, hoe meer men geconfronteerd wordt met de dood en met het verlies van familie, vrienden en andere naasten. En hoewel men het begrip ‘dood’ en ‘sterven’ op die manier misschien op een andere manier kan plaatsen, zijn er ook heel wat gevolgen die voor andere bevolkingsgroepen minder voor de hand liggen.

Eerst en vooral is er het verlies van een heleboel mensen van de eigen generatie. Door familie en buitenstaanders wordt dat vaak wat geminimaliseerd door te wijzen dat X en Y er toch ook nog zijn. Daarbij wordt bijvoorbeeld voorbijgegaan aan het feit dat X en Y weliswaar respectievelijk 92 en 96 jaar oud zijn, maar dat dat niet noodzakelijk betekent dat de persoon in kwestie – bijvoorbeeld een 105-jarige – die mensen dan goed gekend zou hebben. Probeer je zelf maar eens in te beelden met hoeveel mensen uit je leefomgeving die 10 of 15 jaar jonger zijn, je een band hebt opgebouwd via school, sportbeoefening of andere vrijetijdsbesteding, werk enzovoort.

Ten tweede – en dat verlies is vaak nog veel intenser – is er het sterven van de eigen naasten. Een oude volkswijsheid zegt dat het normaal is dat kinderen hun ouders begraven en niet dat ouders hun kinderen moeten begraven. Iedereen kan dat begrijpen, weet wat hij zich daarbij moet voorstellen. En hoewel het verlies daarom niet minder is, kan men het nog enigszins plaatsen als een kind door ziekte of een ongeval vroegtijdig komt te sterven. Het wordt echter van een andere orde als men zijn eigen kinderen overleeft en als die sterven op bijvoorbeeld 75- of 80-jarige leeftijd, met andere woorden op leeftijden die dicht in de buurt liggen van de normale gemiddelde levensverwachting in onze maatschappij. Op dat ogenblik krijg je mensen met schuldgevoelens. Mensen die zich afvragen waarom men hen ‘niet is komen halen’ in de plaats van hun kind. Daarbij komt nog dat men ondertussen meestal ook de partner al geruime tijd geleden heeft verloren en dat men als het ware alleen komt te staan met de verwerking van deze vorm van verdriet.

Een van de problemen is dat iedereen individueel op een andere manier met rouw en verlies omgaat. Signalen dat men het moeilijk heeft om te rouwen of het verlies te verwerken, zijn dan ook niet altijd even duidelijk. Bovendien is het voor hulpverleners en zorgverstrekkers ook niet altijd even gemakkelijk om aandacht te besteden aan rouwbegeleiding, laat staan dat men eenvoudig kan inschatten hoe groot de behoefte eraan is.

Bovendien is ook elke situatie anders en kan het best zijn dat de poetshulp die wekelijks enkele uurtjes langskomt, onbewust mee zorgt voor die rouwbegeleiding, omdat de overledene en het verlies aan bod komen tijdens de wekelijkse praatjes. Terwijl de zorgverlener in het rust- of verzorgingstehuis door de drukke agenda er niet of nauwelijks aan toekomt om even te polsen of er een probleem is met de verwerking van het verlies.

Dit voorstel heeft tot doel dat er een plan van aanpak wordt opgesteld dat ervoor kan zorgen dat die mensen op maat kunnen worden begeleid bij de erg specifieke verwerking van hun verlies. Die aanpak op maat moet ervoor zorgen dat de begeleiding niet wordt opgedrongen, maar beschikbaar is wanneer er signalen zijn dat men moeite heeft met het rouwproces. Het is dan ook van belang dat dit plan van aanpak wordt opgesteld met zoveel mogelijk actoren met de nodige ervaring ter zake en dat het wordt ingebed in reeds bestaande hulpverleningsstructuren.

Dirk VAN MECHELEN

Vera VAN DER BORGHT

Peter GYSBRECHTS

Gwenny DE VROE

Lydia PEETERS

Sas VAN ROUVEROIJ

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- vaststellende dat:
 - 1° er in Vlaanderen steeds meer hoogbejaarden zijn en dat hun aantal ook in de toekomst nog zal toenemen;
 - 2° het van essentieel belang is voor de levenskwaliteit van die groep dat ze voldoende levenslust behouden;
- overwegende dat:
 - 1° het sterven op een ouderdom die overeenkomt met de gemiddelde levensverwachting van naasten en familieleden door de betrokken hoogbejaarden als problematisch wordt ervaren en aanleiding geeft tot het stellen van belangrijke levensvragen;
 - 2° de gevolgen van die problematiek door de buitenwereld vaak worden onderschat en dat er niet is voorzien in specifieke vormen van opvang of begeleiding;
- de budgettaire voorzieningen en de taakstelling van de overheid respecterend;
- vraagt de Vlaamse Regering om in samenwerking met alle relevante actoren te voorzien in een plan van aanpak zodat, indien gewenst, op maat begeleiding kan worden gegeven in het rouw- en verwerkingsproces, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de specifieke situatie voor het verlies van naasten en familie door hoogbejaarden.

Dirk VAN MECHELEN

Vera VAN DER BORGHT

Peter GYSBRECHTS

Gwenny DE VROE

Lydia PEETERS

Sas VAN ROUVEROIJ